

Kemences vidék

KÖZGAZDASÁGI FÜGGETLEN HETILAP.

(„KISCELL és VIDÉK”)

Hogyanak minden vasnap.

„KISCELL és VIDÉK”

Hírmondó díj: 3 kor. —
Helyi díj: 2 kor. —
Helyi díj: 4 kor. —

Lapkiadóháza felelős szerkesztő:
Hossz Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Collium-Sik. Hirdetelmek és közértesítések
István ev. Reizmond István

A szabadforgalom felújítása

Termelőnek és fogyasztónak nagy érdeke izúódik ahhoz, hogy a mihegyt megszűnnek a mai kényszerítő viszonyok, o dassanak fel azok a bilinesek, melyek ben gabona és terményforgalmunk is van kötve. Ezeknek az intézkedéseknek meg kellett történniük, mert csak így lehetett a közlelmézést biztosítani, de most az új termés gyökereken megváltoztatja a helyzetet és ezzel számolni kell. Az idei termés lefoglalására es határozására szükség nincs, sőt ez a közlelmézés szempontjából határozott vesselemet jelentene. (Nem hiszük. Szerk.)

A mult évben katasztrófális buzatermése volt as országunk s novemberig mégis fenntartható volt a szabadforgalom, a lefoglalás csak ebben az esztendőben következett be, a mikor attól lehetett tartani, hogy a kenyérpótló anyagok igénybevétele nélkül nem tart ki kenyérgyönakészletünk az ujig.

Ma azonban egy jó termés konjunktarája előtt állunk, ma semmiféle aggodalmunk nem lehet abban a tekintetben, hogy a vámtérletet kenyérrel ellátni ne tudjuk, ma még behozatalra is van kilátásunk, mert Románia feleslege egészben felénk néz, miután a Dardanellák elzárása következtében kivezető utja másfelé nincs. A szabadforgalom megbénításának, a mely egyedül biztosítja a fogyasztás gyors el-

látását minden hatósági beavatkozás nélkül tovább semmi értelme nincs.

Szervezetünk is megvan a gabonakereskedelemben és a malmokban erre, a mely meg is fog felelni a ráharuló feladatnak, hiszen élni akar és élni kell. Ma ezt az élő szervezetet sutba nem dobhatjuk, mikor annak a helyetteséről hosszú évtizedeken keresztül nem gondoskodtunk. Évtizedek mulasztásának a pótlására, új szervezetek tervezésére pedig a mai idő, a mikor minden pernek meg van a maga halaszthatatlan munkája, erre a mostani időpont ugyancsak nem alkalmas.

A szabadforgalom felújítása ellen csak egyetlen egy érv került forgalomba eddig, hogy nem szabad a jövő terméat a spekuláció kezére játszani, mert a malmok és a kereskedők olcsón fogják a gabonát összevásárolni a gazdáktól.

Hát ilyen kiskorunak még sem szabad tartani a gazdát, mert az sokat okult a multakon, annyit, hogy most nem kell attól félni, hogy gabonáját olcsón adja oda, hanem inkább attól kell tartani, hogy semmi áron nem adja oda, hanem vár vele, mert az eddigi tapasztalat arra tanította, hogy minden határar szabás mellett drágábban adta el termékét az, a ki várt, mint az, a ki sietett.

A gazdát tehát nem kell félni, annak inkább érdeke, mint valaha a szabadforgalom. Mivel pedig a fogyasztó érdeke

as, hogy minél előbb jusson az új kenyérhez, a melyet ugyancsak a szabadforgalom mellett ér el a leghamarább, kősérdek a gabona értékesítése terén a szabadforgalom helyreállítása.

Erre kell törekedni, nem pedig a mostani rendnek a fenntartására, a minék ismertek voltak a nehézségek, bajai, a melynek a leküzdéséhez a földművelésügyi miniszterium pártiaul álló nagy és igen kicsiny eszközökkel munkálkodó nagy és felelőségteljes tevékenysége volt szű

Közöljük e cikket, dacára annak, hogy nagyrészevel nem értünk egyet. Helyesen tartjuk mi is, hogy a szabadforgalom felújításéék, de csak abban az esetben, ha az új gabonatermésnek az ára kormányrendeletileg meg lesz állapítva, mert ha meg nem lesz állapítva, a szabadforgalom révén, kitudná előre megmondani, milyen magas árakra szöknek fel.

A cikkirő nem félt a gazdákat, hogy az új terméat olcsón fogják a spekulációnak átadni, mert mint írja — a gasdák sokat okultak a multon. Hát ép es az, a miért mi a gabona árának ujabbi hatósági ármegállapítását kívánjuk és azért küzdeni fogunk a legvégsőig.

A termelők, a gazdasztály, ma, a

Othon voltam.

As éjjel othon voltam as anyámmal.

Nálunk délután volt. Békésen hullott a hó a földre és nyugodt volt minden. A nagy ebéd után ülték, mikor beléptem hozzájuk. As anyám, (békés nézés, azelő őregasszony) a kályhánál ült s baranyát kötött, a némém himszett a balkan árnál, as apám meg, a jó őreg ember levelet írt nékem, nagy fiának. En meg, halovány, sapadt kinyerok, a némém lábánál ütem egy kis széken s merengve hallgattam halk és bus

Enre sem vártam, hogy bejöttem, csak... régi magának, bus kinyeroknak ha zúdhattott egy ktyol a lelkére: talán megérette as othoni portán, picinyke életével, hogy as a nagyanyom nagyon bus ember, a ki nemelenül nyitja ki as ajtót s a szivéből köny szalad a szemébe, mig nézi őket s a ki látszóan állott egy áru szögletbe, ő maga lenn. Kénn a hó esett és békés hideg volt. Eszt a hó nyugodtan csomócsón es elitakart mindent fehérén, a mi fekete volt, mint elitakarja as élet feketeségét itt othon a lágy, mig ebédidőben es a nyugalom, a mi mindemből kiáradt.

Bus, zaklatott, megam arni szerettem volna, hogy olyan jó és olyan szép itt minden. A fehér falon, megbékkelt nézem Krisztus képe légett föl, as én Krisztusomnak állt a hajja) és a barna sztyggyantával fehér ábrással volt elitakartva.

Visszatértem othonra volt és ebéd...

nak (oh, édes őregasszony) lassanként lehajolt as ősz feje és a melagba, a nagy békességbe jassan szundikált. A némém meg felszemével as ajtót leste. Megnyugodva, bisakodva várta, mikor lép be rajta a szomszédok fia s kezével szöszeke hajamban babrált. En nekem (nem annak a kinyeroknek) sirhatnékom támadt, hogy ime, egy fiatal lány, egy fehér és gyöngye kis termetes megsimogja bus, zaklatott tejsm. As őregemet is elnyomta as aloe, fejét a fehér papiroshoz bajtva. En oda subanant megnézni, mit írt, de nem láthatam: rajt) volt a keze. Rancos, őreg kős és megis jószágos. Egy csókot nyomtam nagy hirtelen rája és vartam, de jaj, hiába, hogy megsimogja redős homlokom.

Es olyan szép volt es: Krisztus kép a falon, egy pár őreg család békésen elssunyodva, egy fehér lány es egy kinyerok. Olyan szép volt, mint egy srépséges gyerek álom. Kénn esett a hó es békés volt a fehér világ es békés volt es a kis, édes, kis szoba, hová mint vágyva-vágyott révbe im elertem.

Bus, zaklatott szivembe húsznál, fehér, tiszta álomok keltek, a mint ott állottam a szobában, es elfelejtett, békés othoni portán es éretem, mint tompulnak a lelkemben a vágyak, a féjesek es a kínos gondolatok. Valami édes szédületféle leptu el as agyam, a mint láttam as apám, a némém, as anyám es a mint kinyerokot.

As imént elképzelt ebéd jótéző szaga, jótéző emberek megbékkelt dicsje fekkái a szobán

a levegőben füstfomlányok lebogtek, kénn esett a hó s a lelkek, as apámé, a némémé es anyámé mint három kiterített fehér papirlap feküdtek ottan.

Es elgondoltam, ha most megérszólnék. — Kesét csókolom, édesanyam. Es odamennék es lehajolnék hozzá, jaj, hogy mondaná: — Hozott as listan, drága jó fiam? Es hallom as apám vastag, dörmögő hangját: — Tedd magad komótb, gyermekem. No, pipásol-e már es hogy vannak a városi lányok? Es as anyám féltőn asorítaná meg kesem es kerholva szólna: — No boldog őreg! Apjuk, hogy beszélnetis ilyet?

Es oda mennék ahhoz a fehér lányhoz is, a ki a némém es megcsókolnám, puha testvéri csókkal (oh, mióta nem csókoltt így a szám!) s megfognám as állát s szeliden kérdeném: — No, hogy van a szomszédék Plucája? S ő szöplölna, as édes gyerek. S hamák es kávéit. Fries cipő is hozna, a Mari, as őreg, rancosképű család s ömzeceapna bálnulva két kesét;

— Ni as ifjúr! Jaj de sápadt, lelkeim! — Es szaladna as udvarra ki a Jóna utána. János, a vén koccs es Jóna Palkó, régi cimborám. En vigem, megleszve szőmének, előbb egykét, esztán

— Hogy van kend János bá? Hát a M-nyai? A fái voltak már szenták?

kommitáltságról az előlegét nyújtó pénzüstánt a termelőt haladéktalanul átvenni köteles.

2. §. A termelő a jövőbeli terméséből várható azt a termény mennyiségét, amely az 1. §. értelmében a kapott előleg fejében le van kötve, másnak el nem idegenítheti, azon másnak jogot nem engedhet, sem azszal egyebként nem rendelkezhetik. (5. §.)

3. §. Az előlegnek a termelő kezéhes kifizetése és a terményeknek ez alapon eladásra lekötése a hitelezőkkel és az ingatlan árverési vevőjével szemben is hatályos.

4. §. A minisztérium gondoskodik arról, hogy azok a termények, a melyeket a pénzüstánt az 1. §. értelmében megvett, a közüztséget céljára átvétesenek. A pénzüstánt és végbő köteles a termény megöröszéről gondoskódni és azt a minisztérium rendelkezése értelmében a kijelölendő hatószágnak vagy személynek (cégnek) az 1. §. 4. pontjában említett átvétel idejére nézve hatószágnak megállani ott legmagasabb áron átvenni. Az átvételi ár kifizetése a postakártyáknak útján történik, a mely az előleg fedezetül adott váltó kiegyenlítéséig az erre szűkező összeget a váltókötelezett javára az Osztrák-magyar bank váltóösszámitólsái kamatába mellettt folyószámlán kezeli. Erre az összegre a váltókötelező a szerződés harmadik személy jogot nem szerezhet.

5. §. Az a termelő, a ki az előlegezéssel lekötött termények betakarításáról, beszedéséről és megöröszéről a rendes gazdálkodóknak megfelelően nem gondoskodik, vagy az említett terményeket a jelen rendelet ellenére előidegeníti azokon másnak jogot enged, vagy azokkal a jelen rendelet ellenére egyebként rendelkezik, a mennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, az 1912 LXIII. t. c. 15. §-ának második bekezdésében megjelölt közigazgatási hatóság által az 1914. L. t. c. 9. §. értelmében két hónapig terjedő elzárásrai és határozat koránig terjedő pénzbüntetéséig büntetendő.

sem voltak át, hogy azokat intésetünk helyi szegben a hivatalos órák alatt minél előbb átvegyék. Kemencsaijaik Zogardasági Hitelbank R. T.

— **Hadikölcsön jegyzés.** A második magyar hadikölcsön jegyzése országsszerte serényen folyik és előreláthatólag fényes eredményre lesz. Tekintve a közöszség rendkívüli nagy érdeklődését a hadikölcsön iránt, a kormány a hadikölcsön jegyzését, mely május hó 26-ig szót, folyó évi június hó 7-ig meghosszabbította. A kinek tehetségében áll, tartsa becsületbeli kötelezőségeit a hadikölcsönből vagyoni viszonyaihoz mérten megfelelő összeget jegyezni.

— **A vármegyei betétek elhelyezése.** A belügyminiszter Vasvármegye törvényhatósági bizottságának azon határozatát, mellyel a vármegyei s gyámpénztári betétek elhelyezésére a pénzüstánteket kijelölte és az első hadikölcsönből 800 000 koronát jegyzett, a vármegye közönségéhez megküldött leiratával jóváhagyta.

— **Bátrak a szombathelyi felső kereskedelmi iskolába az 1915-16. iskolai évre július 1. 2. és 3. napjain tartatnak.** d. e. 9-12 óráig u. 3-5 óráig az igazgatór ideiglenes irodában, (Zrínyi Ilona utca 21. szám, Nádik (5. té. ház). Az igazgatóval azonban bármely köznapon d. e. 9-11 óráig előbb is lehet ez ügyben beszélni és esetleg a beiratást eszközölni.

— **A TEFVE rendkívüli közgyűlése.** A Tűdóvász Ellen Védőkező Vasvármegyei Egyesület kedden delután előbb választmányi, majd rendkívüli közgyűlést tartott óv. Szeged Györgyné és dr. Bezerédi István társelnökök vezetése mellett Szombathelyen a vármegyeháza kistermében. J lenváltak: Greisinger Ottóné, Horst G. sz. alispán, Tóth József dr. kanonok, Kuliczky Ernő dr. kir. tanf., Huszár Pál dr. pénzügyigazgató, Weiner Károly és G. riits Elek egyesületi igazgató. Elhatározták, hogy az egyesület a második hadikölcsönből 20 ezer koronát jegyez. A közgyűlés ezután egyhangú/lelkesséssel második elnöküknek: dr. Békassy Istvánát és Kiskos Istvánát választotta meg.

— **A tengeralfjárók vetélytársai.** A mai világháború legnagyobb meglepetése eddig a német tengeralfjárók működése volt. Valószággal kivehetetlen veszedelmet rejtenek magukban ezek a kis hajók, melyek már valószágos rémületbe ejtettek Angliát. Májdnem hasonló ahhoz a veszélyhez, a mi ellenségszárkat a hajók részéről fenyegeti, az a veszély, mellyel tavasszal katonáinknak szembe kell nézniük. Ez a veszély a kiütéses tüstüz veszélye, melyet a ruhatevek okoznak. Azonban míg az angolok a német tengeralfjárók ellen semmiképp sem tudnak védekezni, a veszélyes alakot ellen határozó és biztos védelmünk van a „Szantitec” tetőporban, mely a tetveket elpusztítja és katonáinkat védi a kiütéses tüstüztől. A „Szantitec” tetőpor ára eredeti tábori csomagolásban, melyre csak a címet kell ráírni, dobozoknál 1 korona. Kapható minden gyógyszerárban és drográriában. A hol nem volna kapható, oda 3 doboz utánvétellel szállít: Auber gyógyszerár, Mohács.

— **Győr legnagyobb jóvődelmi és legváznosabb polgárai között első helyen áll Niernse Ferenc a jta nagybírtokos.** Ez pedig abból tűnik ki, hogy a győri pénzügyigazgatóság 112 olyan egyenre rótt ki hadiadót, a kinek 20 ezer koronánál nagyobb a jóvődelmük és ezek között első helyen Niernse Ferenc van, a kire 89 ezer korona hadiadót vesztett ki. A győri püspök harmadik helyre került, 13 250 korona hadiadójával.

— **A népfelkelés új oszlopa 18-18-ig.** A hivatalos lap legutóbbi száma az ország egész területére köli a honvédelmi miniszternek hirdetménye az 1897 évben született magyar állampolgárok az 1897., 1894-től visszamenőleg 1878. évben született osztrák állampolgárok egyazonévben született bosznia-hercegovinai tartományi illetőségi népfelkelésre kötelezettek összeírása, bemutatása és behívása ügyében. A törvényhatósági hivatalok mindenütt népfelkelési igazolványi és utalási lapokat osztanak szét, a melyeket 24 óra alatt ki kell tölteni azoknak, a kik 1. 1897. évben születtek, magyar vagy osztrák állampolgárok, illetőleg bosznia-hercegovinai tartományi illetőséggel; 2. az 1897. születésű folyambeli népfelkelésre kötelezettek közül azok, a kik önkéntes belépés útján becsatlépvánálak 1914. évi december 31. napjáig.

többi érvéltetés tartás, tehát 1878. évi május hó 1. és 1896. évi december hó 31. közötti lettek, népfelkelésre kötelezettek s a kiknek összeírása és népfelkelési bemutatás szomszore kell lennie jelentésüknek, de kötelezettségüknek nem voltak eleget, vagy 4. az 1893., 1893., 1894. évben és az 1878. év január hó 1. és 1890. évi december hó 31. közötti időben született népfelkelésre kötelezettek osztrák honosságra, illetve bosznia-hercegovinai tartományi illetőségi ezvénközül azok, a kik a bemutatás személen népfelkelési foglyveres szolgálata akar alkalmatlannak találtak, akár alkalmasságot folytán bevonultak és a népfelkelési tényleges szolgálataiból szabadságot kaptak, tekintet nélkül a személenköztartásokról, vagy az éleltsabadság idepontjára, a melyben az időközben tartott pütszómlán nem vizsgáltat meg. Mindazok a népfelkelésre kötelezettek, a kik ekként összeíratnak, kötelezettek a folyó évi június hó 18-tól július hó 3-ig terjedő időközben személen jelentkezni, a hol alkalmasságukhoz képest osztályoznak őket. Am idezés behívási paranccsal (bírói) s a ki május hó 25-ikéig meg nem kapta tartozik, köhely szerint illetékes bemutatás személen valamilyik esetében parancs jelentkezni. A bevonulás idejéről külön hirdetmény lesz kiadva.

— **Az Országos Hadszolgálat Bizottság jelvényosztálya** az eleje tűzött előknek mindegyik teljese mértékben megfélelhetett, mert a magyar közönség hazafias lelkesedéssel vasrolta a hivatalos jelvények közül legelőneket megjelölt Szövetség Hadszolgálat, a mely külsőleg is szimbolizálja a két szövetséges nemzet együttérését. De a háború okozta sebek gyógyítása még órákat munkát és kötelezettséget harit úgy Bizottságunkra, mint hazafias közönségünkre is. Nem szabad megállanunk a megtesztelt uton! Nagy idők nagy eseményei közepette sem szabad megfélekednünk arról a nemes célról, melyet Bizottságunk a Szövetségi Hadszolgálat jelvényével maga elé tűzött. E jelvények milliói forgalmában arra határoztunk el magunkat, hogy ugyanolyan formában gyűrűket hozunk forgalomba, melyben gyönyörű kivitelben a két szövetséges nemzet dombornyomása arcképeit szomszore szövetészes színek veszik körül. E gyűrűk örök emlékei maradnak a most daló népek szívében és a ki a gyűrűt beszerzi magának, nemcsak egy szép emléket lesz gazdagabb, de az a tudat töltetheti el lelkét, hogy hozzájárult a hadbavoulat családjaikat és mindazon istótkony célu alapok segélyességéhez, melyek az Országos Hadszolgálat Bizottság körébe tartoznak. A Szövetségi Hadszolgálat gyűrűket kétféle kivitelben hozszájunk forgalomba: Színésztsből bármely nagyságban 3 K. Ezüstből pedig bármely nagyságban 2 K. Ezek után nagyon kerülj, méltóan viseld velünk közölni, hajlandó-e Szövetségi gyűrűket bizományba, minden néven nevezve felelősség nélkül elfogadni és saját hatáskörében oda hatni, hogy a gyűrűk minél szélesebb körben terjedjenek el. Kivánságára kezséggel küldünk bármely mennyiségű utólagos elszámolást. Abban a reményben, hogy hazafias és jótékony akciókn szives fogadtatásra fog találni, kerülj, fogadjja előre is legváznosabb közönségünk és kiváló nagybecsűleltünk kifejezését. Budapest, 1915. május hó. Az Országos Hadszolgálat Bizottság Jelvényosztálya.

H I R E K

— **Előléptelt főszoalgebírák.** A belügyminiszter értesítette a vármegye törvényhatóságot, hogy Lauringer István községi és Kiss Elemér szentgotthárdi járási főszoalgebíróknak a VII. fizetési osztályba történt előléptetését megerősítette.

— **Áthelyezés.** A pénzügyminiszter Polizó János szombathelyi pénzügyi segéditkárt hasonló minőségben a zalaegerszegi kir. pénzügyigazgatóságához helyezte át.

— **Fogyaltáborok a vidéken.** A pozsonyi hadtestparancsnokság május 14-én szűkebb körülversenyi tárgyalást tartott a vidéken létesítendő foglyaltáborok építésére, a melynek alapján a szononi foglyaltábor építésére a Walla József féle menyigár rt.-gal, a hajmáskéri foglyaltábor építésére Deutsch Ferenc szűkefőhérvári vállalkozóval, a zalaegerszegi tábor építésére a Fuchs és Gross zalaegerszegi céggel, az ostffyásonyfal foglyaltáborra Back Alajos budapesti építőmesterrel kötöttek meg a szerződés.

— **A vármegyei árvaszék a második hadikölcsönért.** Vasvármegyei árvaszéke a következő felhívást intézte a késségi és körjegyzőköz: Minden magyar embernek, az ország minden hű és igaz fiának szent kötelessége ereje vége megfizetésével előmozdítani a nemzet nagy és igazságos ügyének teljes diadalát. Kötelességünk a mi dicsőséges hadseregünknek a az államnak rendelkezésére bocsátani azon anyagi eszközöket, a melyeknek birtokában a siker minden biztosítékával folytathatják és győzelemmel befejezhetik nagy harcunkat. A második hadikölcsön erkölcsei és anyagi sikere egyik főfontossága, tényszerő szent ügyünk végleges diadalának. Világosságot fel erről jegyző úrak a népet és buzdíták át arra, hogy mindenki az utolsó filléret is színdóssal adja a haza oltárára. Hívják föl a gyámokat és gondnokokat, hogy a hivatás és gondnokoltak arvatárilag kezel készpénzének hadikölcsönjegyzésére való fordítása iránt haladéktalanul adják be helyégtelen kérvényeiket az árvaszékekhez. Tegyet meg mindenki a maga kötelességét s a nemzet áldozatkéssége megtermi a maga áldott gyümölcseit fegyvereink ragyogó diadalában.

— **A vármegyei közönség közelemből követelmények iránt jegyzetnek már az azok árvaszékek felhívják**

Értőstítős.
Előjegyzéseket az 1915. évi 5 1/2% és 6%-os m. kir. adómentes áll. járadékkölességre eredeti feltételek mellett elfogadunk.
Győr, a Kir. A. H. A.

